

Studiematerial till boken "Johanna – Tre diagnoser i skolan"

Flickor behöver upptäckas tidigare!

Varför tror du att flickors problematik generellt upptäcks senare än pojkars?

Vad kan förbättras i din verksamhet för att kunna upptäcka flickor tidigare?

Tidig upptäckt - En avgörande framgångsfaktor

Vilka generella skillnader ser du mellan pojkars och flickors sätt att reagera på en svår situation i skolan?

Är skolan sämre, tycker du, på att upptäcka och förstå flickors situation?

Varför är det viktigt att upptäcka flickors svårigheter tidigt?

Varför tror du att skolans och hemmets beskrivning av hur det fungerar ibland kan skilja sig stort från varandra?

Obalans mellan krav och förmåga

Hur kan övergångar mellan stadier fungera bättre? Vilka insatser föreslår du?

Varför tror du att det är viktigt att använda visuella hjälpmedel vid elevsamtal?

Vilka förväntningar tror du att en elev vanligtvis har på ett individuellt samtal? Vad kan det bero på?

Finns det tid för regelbundna elevsamtal i skolan?

"Duktig flicka"

Har du elever som är helt slut efter en dag i skolan?

Hur kan skolan bli bättre på att anpassa kraven efter elevens förmåga?

Måste alla elever ha läxor?

Kan läxor vara mer individuellt utformade? På vilka sätt?

Hur stort är föräldrarnas ansvar för att en elevs bristande skolresultat kompenseras med hemarbete?

Vi söker ofta efter en enda förklaring

Känner du igen beskrivningen om att fastna i en förklaring? Hur kan detta i så fall undvikas?

Vad händer om man går direkt från problem till insatser utan att ta reda på tänkbara förklaringar? Har du något exempel?

Hur kan du förstå och vad kan du göra om insatserna inte ger positiva resultat trots att du har en förklaring till de problem som uppstår?

Hur kan du på bästa sätt få information om tänkbara förklaringar från skolpersonal, föräldrar och elever?

Vid olika insatser är det viktigt att utgå från elevens styrkor. Hur kan du få information om elevens styrkor på bästa sätt?

Vad säger skollagen om krav på utredningar? Se skollagen (2010:800) 3 kap. 8 §.

Uppfyller ni skollagens krav på din skola?

”Varför blir jag så trött?”

För att bättre kunna förstå den trötthet som uppstår när många funktioner inte är automatiska kan följande frågor diskuteras:

Hur brukar det kännas efter första dagen på ett nytt jobb?

Hur kan det kännas efter en lång arbetsintervju?

Har du varit på en tillställning i en främmande kultur? Känslan efteråt?

Har du kört bil i ett annat land med andra trafikregler? Vänstertrafik?

Vad brukar hända om du om överbelastar system 2 under en längre tid?

Tro på dig själv!

Hur kan du öka en elevs känsla av att lyckas i skolan?

Vilka konsekvenser kan det innebära för skolarbetet om en elev inte har tilltro till sin egen förmåga?

Vilka andra konsekvenser kan uppstå om en elev inte har stor tilltro till sin egen förmåga?

Har du haft ett arbete där du känt dig otillräcklig? Beskriv i så fall känslan.

Energibalans

Hur kan du ta reda på vad som ger och tar energi hos en elev?

Hur kan du med information om elevens energitagare och energigivare skapa en bra balans under skoldagen?

Hur kan du ligga steget före och se till att eleven får ladda sitt "inre mobilbatteri" innan energin tar slut?

Kan du ge exempel på aktiviteter, platser och personer som för eleven upplevs positiva, men som ändå tar energi?

Vilka reaktioner kan du se hos elever som har brist på mental energi?

Diagnos ja eller nej?

Vilka fördelar och nackdelar tycker du att det finns med att en elev har fått en diagnos?

Tror du att en diagnos innebär att en elev får mer stöd och hjälp? Hur ser det ut på din skola?

Känner du igen beskrivningen av att flickor ofta får diagnoser senare än pojkar?

Har ni tillräckligt med kompetens i skolan vad det gäller diagnoser som ADHD och inom autismspektrat?

Diskutera vilka konsekvenser en sen diagnos kan få för:

- Självkänsla
- Skolprestationer
- Stöd i skolan
- Stöd utanför skolan
- Skolfrånvaro
- Kamratkontakter
- Mobbning
- Psykisk hälsa
- Riskbeteenden
- Framtiden

Skriva

Är det vanligt, enligt din mening, med elever där skrivandet inte ligger i nivå med övrig utveckling?

Vilket stöd och vilka hjälpmedel använder du till en elev med skrivsvårigheter?

Hur kan du bli bättre på att tydliggöra vilka krav och förväntningar på skrivande som gäller för olika uppgifter?

Varför är inte alla elever med skrivsvårigheter enbart hjälpta av digitalt stöd?

Vilka alternativ till skriftliga redovisningar använder du?

Hur kan du och din skola bli bättre på att utvärdera och bedöma kunskaper hos elever med skrivsvårigheter?

ADHD

Hur kan du avlasta elevernas arbetsminne vid en längre instruktion eller under en genomgång?

Hur kan du hjälpa en elev som har en för låg aktivitetsnivå?

Hur kan du minska störande och ovidkommande intryck under lektionerna?

På vilket sätt kan du förstärka och tydliggöra viktig information?

Vad kan du göra för att en elev lättare ska komma igång med sina uppgifter?

Hur kan du hjälpa och stödja en elev som kommer till skolan utan att ha ätit och sovit tillräckligt?

Autism

Vilka hjälpmedel kan du använda för en elev som har ett stort behov av att i förväg få veta vad som ska hända

Hur kan du hjälpa en elev som är känslig för förändringar?

Hur kan du underlätta för en elev vid olika övergångar mellan aktiviteter, personer och platser?

Vilka hjälpmedel kan du använda för en elev som har svårt att förmedla sina kunskaper vid utforskande frågor?

Hur kan en elevs speciella intressen användas som en tillgång i undervisningen?

Hur kan du hjälpa en elev som upplever att raster tar mycket energi?

Perception/sinnesintryck

Vilka sinnesintryck tycker du själv är jobbiga?

Vilka konsekvenser tror du att en ökad känslighet för sinnesintryck har på skolarbetet?

Hur tror du att stress påverkar känsligheten för sinnesintryck? Kan du ge exempel?

Hur kan du i en elevgrupp öka förståelsen för elever som tolkar sinnesintryck på ett annorlunda sätt?

Vem eller vilka, tror du, har bäst kunskaper om en elevs upplevelser av olika sinnesintryck?

Kan elever på din skola få anpassad kost om en kartläggning visar att eleven inte kan äta av de maträtter som serveras under skollunchen?

Stöd och hjälpmedel

Anser du att stöd till elever på din skola främst bygger på en individuell kartläggning eller ges stödet mer utifrån generell kunskap om en viss typ av svårigheter?

Har du exempel på stöd som fyller sin funktion, men som elever inte har accepterat? Vad tror du det kan bero på?

Varför tror du att en del elever är känsliga för att ta emot hjälp?

Hur kan man på bästa sätt göra elever delaktiga i utformning av stöd och hjälpmedel?

Har du exempel på stödinsatser som ändrats efter elevens egna önskemål och sedan fungerat bra? Vad tror du det kan bero på?

Checklistan

Vilka är dina erfarenheter av checklistor som hjälpmedel för enskilda elever i undervisningen?

Vilka är dina erfarenheter av checklistor som hjälpmedel på grupp/klassnivå?

Vilka fördelar och nackdelar ser du med att använda checklistor?

Varför är det viktigt att öka elevers självständighet? På vilka sätt kan användandet av checklistor bidra till detta?

På vilket sätt kan en checklista reducera stress hos elever?

Varför tror du att många känner en stor tillfredsställelse när det är dags att bocka av något i checklistan?

Använder du själv checklistor? I så fall ge exempel.

Starka relationer - en framgångsfaktor

Vilka är dina erfarenheter av sambandet mellan relation och inläring?

Diskutera på vilka olika sätt vuxna i skolan kan stärka sina relationer till elever?

Hur kan vuxna i skolan bidra för att samspelet mellan eleverna ska fungera bättre?

Vad innebär en bra relation till en elev för dig?

Vilka elever tycker du är lättast att skapa bra relationer med?

ADHD och autism – Psykisk ohälsa

Vilka former av psykisk ohälsa ser du på din skola?

Varför tror du att psykisk ohälsa bland barn och ungdomar ökar?

Vilket ansvar har skolan för elever med psykisk ohälsa?

Hur fungerar samarbetet mellan skolan, vårdnadshavare och andra aktörer när det gäller elever med psykisk ohälsa?

Diskutera vilken kompetens du som skolpersonal behöver för att kunna möta elever med psykisk ohälsa på bästa sätt.

Fokus på framgångsfaktorer

- Har eleven förtroendefulla relationer med vuxna i skolan?
- Finns det goda relationer med andra elever?
- Är kraven skolan ställer på eleven rimliga?
- Har du tydliggjort varför eleven ska anstränga sig?
- Hur kan du göra uppgifterna meningsfulla för eleven?
- Hur kan du utgå från områden som eleven är intresserad av?
- Hur kan du lägga in pauser där eleven får vila och hämta kraft?
- Hur kan du ta reda på och använda elevens egna strategier i skolarbetet?
- Hur kan eleven redovisa sina kunskaper på alternativa sätt?
- Har du gett tillräckligt med tid till repetition så att kunskaperna kan automatiseras?
- Hur kan du få eleven att känna tilltro till sin egen förmåga att klara uppgifterna?
- Hur kan eleven pröva uppgifter utan att riskera att misslyckas?

*“Om jag vill lyckas med att föra en människa mot ett bestämt mål
måste jag först finna henne där hon är och börja just där.*

Den som inte kan det lurar sig själv när hon tror att hon kan hjälpa andra.

*För att hjälpa någon måste jag visserligen förstå mer än hon gör,
men först och främst förstå det hon förstår”.*

Sören Kierkegaard